

Motion till riksdagen 2020/21:3486

av **Lars Hjalmered m.fl. (M)**

Regelförenklingar för Sveriges företagare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Regelrådets funktion och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Regelrådet måste involveras tidigare i lagstiftningsprocessen samt att det ska vara möjligt att återremittera bristfälliga konsekvensbeskrivningar till Regelrådet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Regelrådet bör få ett uppdrag att bistå lagstiftare och utredare i att utforma konsekvensbeskrivningar av god kvalitet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en möjlighet för Regelrådet att föreslå att en lagstiftning med bristfällig konsekvensutredning analyseras på nytt och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att systematiskt tillvarata och analysera Tillväxtverkets reformförslag i slutrapporten från regeringens förenklingsresa och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa en sammanhållen process i Regeringskansliet för att hålla ihop regelförbättringsarbetet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett implementeringsråd, som har till uppgift att granska och bedöma konsekvenserna av implementering av EU-lagstiftning för företagare, och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge myndigheter i uppdrag att identifiera kostsamma och långa handläggningstider samt sätta upp mål och strategier för att förkorta dessa och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge fler myndigheter uttalade uppdrag att arbeta med regelförenkling och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta företagens kontakter med myndigheter genom att utveckla konceptet ”En dörr in” och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra efterhandsdebitering av tillsynsavgifter till huvudregel hos myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa kommuners avgiftsuttag för icke genomförd tillsyn och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa fler digitala verktyg för företagare för att minska regelkrångel och få till en billigare och mer effektiv administration och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Företagsamhet bygger Sveriges välstånd. Det är när företagare och entreprenörer prövar sina vingar som nya idéer, produkter och tjänster växer fram. Det skapar i sin tur jobb och genererar skatteintäkter. Ska vi ha höga ambitioner för viktiga samhällsfunktioner såsom utbildning, sjukvård och rättsväsende krävs en näringspolitik som uppskattar landets företagare.

Att driva företag i Sverige ska vara enkelt. Villkor och skatter för landets företagare ska utformas för att inte lägga orimliga bördor på företagare. Lagar och regler ska utformas så att de är enkla att tillämpa. Regelkrångel, byråkrati och onödig administration ska undvikas i största möjligaste mån.

Sverige är på många sätt ett bra land för företagare. Det är viktigt att de saker som fungerar väl värnas. Ett exempel är förenklingar, ofta digitala lösningar, som Skatteverket och Bolagsverket gjort för företagens redovisning. Men samtidigt finns uppenbara problem som måste lösas.

I dag ställs svenska företagare inför omfattande regelkrångel. Kostnaderna för att följa lagar och regler är skyhöga, över en miljard kronor per år. Regelkrånglet är dessutom tidsödande. Företagare lägger i genomsnitt tio timmar i veckan på administration. Det är tid som skulle kunna läggas på att utveckla verksamheten, skapa jobb och generera skatteintäkter.

Samtidigt har coronakrisen medfört allvarliga konsekvenser på jobb och företagande i Sverige. Många människor har blivit permitterade, varslade och arbetslösa. Många företag kämpar för att få ekonomin att gå ihop. Vissa har genomgått rekonstruktion, medan andra har gått i konkurs. Detta stärker bilden av att mer måste göras för att värna och utveckla villkoren för Sveriges företagare.

Om man ser till utvärderingar som gjorts av Sverige är vissa kritikpunkter återkommande. Regelkrångel är ett sådant. Skattekrångel, inflexibilitet på arbetsmarknaden och långa tider för exempelvis miljötillstånd är problem som måste lösas. Det gäller även regulatoriska osäkerheter och inkonsekvens vid myndighetsutövning i landets kommuner.

Här kan Sverige finna inspiration från EU och från andra jämförbara länder. EU-kommissionens ordförande har exempelvis pekat ut ”en regel in, en regel ut” som en ledstång i arbetet för att inte skapa onödiga bördor för EU:s företagare.

Danmark har inte bara genomfört en omfattande digitalisering för företag, utan även spännande lösningar för implementering av EU-rätt med tidig involvering av näringslivet och internationella jämförelser. I Estland har en digital plattform för att lämna information och göra olika ärenden förenklat för såväl företag som enskilda, liksom minskat den offentliga administrationen.

Riksdagen har de senaste åren fattat återkommande beslut i form av tillkännagivanden som rör regelförenklingar för företagare. Regeringen har på ett mindre imponerande sätt tagit sig an riksdagens beslut. Ett exempel är hur regeringen ännu inte genomfört riksdagens beslut om så kallad ”gold plating”, som innebär att Sverige ska sträva mot att inte överimplementera EU-rätt som rör företagande.

Det är också viktigt en god förvaltningskultur på svenska myndigheter främjas. Vi ser med oro på att många företagare upplever en politiserad byråkrati. Självklart gör lejonparten av landets tjänstemän ett gott arbete och följer alla lagar och regler. Men det blotta faktum att en diskussion tagit fart huruvida man kan lita på staten och statliga beslut är skäl nog för att tydligt och resolut agera för ansvar och en god förvaltningskultur.

Moderaterna är redo att vända på varenda sten för att göra det enklare att driva företag. Vi måste se över processerna för framtagande och implementering av regler som ålägger bördor på Sveriges företag och vi måste genomdriva konkreta regelförenklingar som gör vardagen enklare för våra företagare.

Stärk Regelrådets roll

Regelrådet, som sedan 2014 är en del av Tillväxtverket, har i uppdrag att granska förslag till nya regler och tillhörande konsekvensutredningar utifrån reglernas effekter för företag. Regelrådet har till uppgift att yttra sig över konsekvensutredningarna som bifogas till lagförslag och bedöma dess effekter för företag. Under 2019 granskade Regelrådet 154 ärenden, 102 av dessa innehöll en konsekvensutredning. Av de granskade konsekvensutredningarna bedömdes endast 66 procent uppfylla kraven. Det är undermåligt.

Regelrådet måste i ett första skede säkerställas tillräckliga, oberoende och egna resurser inom Tillväxtverket för att kunna utveckla och kvalitetssäkra sin granskningsfunktion. Samtidigt krävs konkreta förbättringar av Regelrådets operativa arbete.

Regelrådet måste involveras tidigare i lagstiftningsprocessen

Tillväxtverket bedömer att Regelrådet måste beredas möjlighet att komma in tidigare i processen att utforma konsekvensbeskrivningar än vad som är fallet i dag. Regelrådet bör därför ges möjlighet att i ett tidigt skede yttra sig över utkast till konsekvensutredningar. Det skulle göra det möjligt att avvärja brister i ett tidigt stadium av lagstiftningsprocessen, vilket skulle leda till en mer komplett konsekvensutredning.

Det bör även vara möjligt att återremittera bristfälliga konsekvensutredningar till Regelrådet för komplettering och ny bedömning av utredningen. På så sätt är det möjligt att säkerställa konsekvensutredningar av god kvalitet.

Regelrådet bör bistå lagstiftare och utredare

Regelrådet bör också få ett förstärkt uppdrag att löpande understödja lagstiftare och utredare med kompetens och utbildningsinsatser. I sin årsrapport för 2019 bedömer

Regelrådet att det saknas tillräckligt stöd för utredare och lagstiftare i att utforma konsekvensbeskrivningar. Regelrådet uttrycker särskilt att det saknas tillgång till statistiker och ekonomer som kan utföra nödvändiga beräkningar av de kostnader som uppstår till följd av förslagen.

Det bör därför övervägas att införa en särskild funktion vid Regelrådet som har till uppgift att bistå med relevant stöd i processen att ta fram fullständiga konsekvensanalyser. En sådan funktion bör bistå kommittén eller utredaren i en tidig fas av arbetet. Tillväxtverket bör även få i uppdrag att intensifiera utbildningar för regelgivare i syfte att förbättra de kunskapsmässiga förutsättningarna för att upprätta konsekvensutredningar som håller god kvalitet.

Lagförslag med bristfällig konsekvensutredning bör analyseras på nytt

Bristfälliga konsekvensutredningar är tyvärr vanligt förekommande i lagstiftningsarbetet. Det är eftersträvansvärt att man i en ny lagstiftning har klart för sig vilka konsekvenser en ny lag eller regel kan få. En regering ska ha möjligheten att lägga fram förslag som man av politiska skäl, tidsskäl eller andra skäl vill göra även om konsekvenserna av vissa kan anses oönskade. Däremot är det inte rimligt att fatta beslut baserat på tveksamma underlag.

Konsekvenser för företagare måste belysas tydligare i statliga utredningar, departementspromemorior och liknande dokument. Regelrådet bör därför ha en möjlighet att, i en icke bindande rekommendation, föreslå att lagförslaget bör analyseras på nytt. En sådan funktion ska inte kunna stoppa lagförslag. Däremot bör man analysera om en sådan funktion kan peka på brister i beslutsunderlag och möjliggöra nödvändiga kompletteringar utan att förhålla lagstiftningsprocessen.

Prioritera arbetet med regelförenkling i Regeringskansliet

Den nuvarande regeringen har prioriterat ned arbetet med regelförenkling för företag och företagare. Man har övergett de mål gällande regelförenkling som den tidigare regeringen satt upp. Regelkrånget upplevs öka och kostnaderna för företagens regelbörda skenar. Diskussionen om företagens villkor har inte fått tillräcklig uppmärksamhet.

Det är uppenbart att förenklings- och förbättringsarbetet för Sveriges företag måste intensifieras i Regeringskansliet. Regeringen måste inrätta en tydlig process för hur man ska jobba med regelförenklingsarbetet. Det bör därför sättas ett tydligt mål för detta arbete. Regeringen bör dessutom återkoppla till riksdagen kring vidtagna åtgärder och uppnådda resultat minst en gång per år.

Under våren 2020 har Tillväxtverket presenterat flera konkreta reformer och förslag till förbättringar på regelförenklingsområdet. Tillväxtverkets slutsatser är i stora delar mycket bra och skulle innebära betydande förbättringar i arbetet med regelförenklingar. Regeringen måste nu återkomma till riksdagen med en plan för hur man avser att tillvarata myndighetens slutsatser och arbeta vidare med dessa förslag.

Överimplementering av EU-direktiv måste undvikas

En stor del av svensk lagstiftning utgår ifrån vårt EU-medlemskap. Ofta handlar det om saker som gemensamma regler för en viss bransch eller näringsgren. Ibland finns det utrymme för nationell anpassning medan det andra gånger är ta om tvingande regler.

Regeringen måste prioritera arbetet med att implementera EU-lagstiftning som riskerar att åsamka bördor för landets företagare. Det gäller såväl nationell lagstiftning som EU-lagstiftning.

Överimplementering kan leda till att svenska företag får andra, mer långtgående regler än konkurrenter i andra länder. Missgynnande villkor och tillkommande nationella pålagor kan medföra omfattande byråkrati, konkurrensnackdelar och kostnader för företagen, vilket också drabbar kunderna.

Vid implementering av EU-direktiv har Sverige återkommande överimplementerat regler och därigenom åsamkat stora bördor för landets företag. Det finns i dag ingen tydlig bild över vilka effekter detta har gett på det svenska näringslivet, men det finns flertalet exempel på hur EU-direktiv överimplementerats i svensk rätt. Näringslivets regelråd (NNR) har exempelvis valt att lyfta 13 konkreta exempel där Sverige implementerat EU-direktiv på ett strängare sätt än vad som varit nödvändigt.

Riksdagen har tidigare beslutat att regeringen ska arbeta för att EU-direktiv som genomförs i svensk inte ska försämra företagens konkurrenskraft. I skrivelse 2019/20:75 hänvisar regeringen till att EU-kommissionen aviserat att man avser påbörja ett arbete i syfte att minska överimplementeringen av EU-rättsliga akter. Regeringen hänvisar till att detta arbete kommer att påverka det nationella implementeringsarbetet och att inget kan göras förrän regeringen analyserat EU-kommissionens arbete.

Vi har respekt för att det gångna året med coronakrisen inneburit att andra frågor krävt regeringens uppmärksamhet, men vill samtidigt påpeka att vår förväntan är att regeringen släpper deras omvitnat långsamma hantering av regelförenklingsarbetet och så snart som möjligt återkommer till riksdagen om hur man avser följa upp riksdagens beslut. Detta är en viktig del i arbetet att växla upp Sveriges tillväxt, företagande och jobbskapande.

Inför ett implementeringsråd i Regeringskansliet

Ett rimligt steg i arbetet med att motverka överimplementering är att regeringen bör införa ett implementeringsråd med inspiration från bland annat Danmark och förslag från Tillväxtverket. Ett sådant forum bör i första hand ha till uppgift att granska och bedöma konsekvenserna av implementering av EU-lagstiftning och att den inte ålägger företag tunga regelbördor på landets företag.

Det bör även övervägas andra funktioner inom Regeringskansliet i syfte att förbättra arbetet med regelförenklingsarbetet för företagare. Inspiration bör hämtas från andra länder. Ett exempel är Storbritannien som infört så kallade ”better regulation units” på relevanta departement, som syftar till att samordna och belysa departementets arbete med regelförenklingsarbetet.

Förbättra regelförenklingsarbetet vid svenska myndigheter

Korta handläggningstiderna hos myndigheterna

Handläggningen av ansökningar från företag är ett stort problem vid svenska myndigheter. Ett tydligt exempel är hur handläggningstiderna är långa vid olika typer av miljötillstånd. Att en del ansökningar kan ta både sex, åtta och tio år är inte rimligt. Det är inte heller rimligt att utgången av processerna är oklara och emellanåt oförutsägbara. Till det finns problem med att vissa ärenden som regeringen har på sitt bord upplevs

som politiserade, eller underförstått ett ifrågasättande om en sökande kommer att få en oberoende behandling av ärendet.

Riksdagen har tidigare beslutat om tillkännagivanden som rör tider för handläggning. Regeringen har ansett att flera av dessa är fullgjorda. Dock kvarstår de grundläggande problemen med långa handläggningstider vid landets myndigheter. För att underlätta för företagare bör regeringen ge i uppdrag till relevanta myndigheter att identifiera processer där det förekommer kostsamma och långa handläggningstider samt att sätta upp mål och strategier i syfte att lösa problemen.

Fler myndigheter måste ges regelförenklingsuppdrag

Idag har få myndigheter ett uttalat uppdrag att arbeta med regelförenkling. Vi anser att fler myndigheter bör få i uppdrag att verka för regelförenkling. Det är vidare rimligt att myndigheter får i uppdrag att identifiera och lämna förslag på borttagande av onödiga regler inom sina respektive ansvarsområden.

Förbättra företagens kontakt med myndigheter

Företagens kontakter med myndigheter måste också underlättas. Varje år lämnar svenska företag in cirka 90 miljoner blanketter till 70 olika myndigheter. Reformen ”En dörr in”, en plattform där företagare bara lämnar in uppgifter en gång och till en mottagare, är ett steg i rätt riktning. Konceptet bör utvidgas och gälla för fler myndighetskontakter, till exempel inom företagsrådgivning och företagsstöd.

Det bör även vara möjligt att dela information mellan kommuner, exempelvis angående genomförda utbildningar vid alkoholtillståndsansökningar. Inom ramen för detta reformarbete bör länsstyrelserna få i uppdrag att säkerställa enhetlig rättstillämpning i hela landet genom exempelvis rättsliga styrdokument och fortsatt koncentration av uppgifter.

Dessutom behövs krav på att myndigheter och kommuner sätter en tydlig tidsgräns för handläggningstider av olika ärenden. Företagare måste kunna garanteras en rimlig handläggningstid av myndigheter och bli informerade om hur lång denna är.

Begränsa uttag av avgifter för tillsyn som inte utförs

Det är inte ovanligt att kommuner fakturerar företag för tillsynsavgifter men sedan inte genomför själva tillsynen. En genomförd tillsyn kan vara en kvalitetsstämpel på verksamheten om utfallet är bra. Därför upplever många företag det som orimligt om tillsynen inte utförs. Går det inte att i dialog med kommunerna få till en ändring är vi beredda att se över möjligheterna för lagstiftning som inte tillåter att ta ut avgifter för tillsyn som inte utförs. Det bör även göras en översyn vad gäller möjligheterna att harmonisera Sveriges kommuners avgifter för företagare.

Efterhandsdebitering av tillsynsavgifter

Det är rimliga principer att man ska betala för utförda tjänster, men däremot inte för tjänster som inte utförts. När det gäller avgifter för olika former av tillsyn och ansökningar är det vanligt förekommande att företag får betala för tillsyn som inte genomförts liksom att avgifter förväntas betalas på förhand. Det rimliga är att krav ställs på myndigheter såsom kommuner och statliga verk att avgifter ska efterdebiteras samt att det

tydligt ska framgå för vad ett företag betalar. Detta har med framgång använts i den så kallade Rättviksmodellen.

Fler digitala verktyg för företagare

Digitaliseringen ger oss stora möjligheter att underlätta för medborgare och företag liksom att minska den offentliga byråkratin. Exempelvis har Skatteverket med digitala hjälpmedel för områden som deklarationer bidragit med stor nytta. Sammantaget kan och bör väsentligt mer göras. Andra länder har kommit längre än Sverige i digitaliseringen. Dessutom har Sverige drabbats hårt av regeringens haverier med Transportstyrelsen och Svenska kraftnät, vilka båda sätter fingret på risken med en naiv regering och behovet av ett förstklassigt säkerhetsabete.

Här bör Sverige lära av andra länder. I Danmark sköts i princip all kommunikation mellan företag och myndigheter digitalt, likadant i Estland. Estland är en förebild i arbetet med digitalisering och regelförenkling som Sverige bör ha som grund för kommande reformer. Regeringen bör överväga fler digitala verktyg för att bidra till regelförenklingar för företagare.

Några konkreta regelförenklingar

Nytt regelverk för personaloptioner

För att stärka svenska företags kompetensförsörjning behövs även ett nytt regelverk för kvalificerade personaloptioner. Snabbväxande företag har sällan möjlighet att erbjuda marknadsmässiga löner till nyckelpersoner, inte ens när den långsiktiga potentialen är stor. Nuvarande regelverk fungerar inte tillfredsställande och behöver ses över. Moderaterna vill också utreda hur reglerna för personaloptioner kan göras mer generösa och omfatta större bolag med beaktande av EU:s statsstödsregler och risken för skatteläckage.

Personalliggare inom besöks- och restaurangnäringen

Ett systematiskt arbete måste ske för att trycka undan kommande, onödiga regler. På samma sätt bör onödiga regler som finns idag identifieras och, om det går, tas bort. Frågan om personalliggare är omdiskuterad. Kravet innebär omfattande administrativa bördor, inte minst för småföretagare och infördes för att motverka fusk. När frågan utvärderats har det visat sig att kravet på personalliggare har liten påverkan på fusk, men inneburit omfattande, tillkommande byråkrati för skötsamma företag. Det är nu tid för att öppna upp för förändring av personalliggarsystemets nuvarande form. Regeringen bör ges i uppdrag att se över systemet för personalliggare i syfte att lätta på den administrativa bördan för företag.

Avskaffa danstillståndet

I dag krävs tillstånd för att anordna en offentlig danstillställning. Tillståndsplikten är absolut, vilket innebär att inga tillställningar där det bedrivs dans undantas. Det är inte rimligt att en restaurangägare och företagare ska riskera att dömas i domstol för att någon har dansat på en restaurang. Den bilden delas av riksdagen, som vid flera tillfällen riktat tillkännagivanden till regeringen om att slopa kravet på danstillstånd.

Till följd av riksdagens beslut har regeringen tillsatt en utredning som syftar till att se över reglerna. Utredningen föreslår att det absoluta kravet på tillstånd ska slopas. Tillståndskravet ska i stället vara beroende av om danstillställningen utgör en risk med hänsyn till ordning och säkerhet. Utredningens förslag är ett steg i rätt riktning, men det är långt ifrån tillräckligt. Regeringen måste nu svara upp mot riksdagens beslut om att avskaffa danstillståndskravet i dess helhet.

Öppna upp för gårdsförsäljning

Allt fler mikrobryggerier, mustier, vinodlingar och destillerier etableras i Sverige. Det är en utveckling som bör tas tillvara, eftersom den bidrar till en levande landsbygd med fler jobb i tillverkningen och god potential till fler jobb i besöksnäringen. Det är dessutom ett resultat av ett krångligt och byråkratiskt regelverk.

Ett stort problem för de företag som tillverkar alkoholhaltiga drycker är att det idag inte är tillåtet att sälja de egna produkterna på gården, beroende på alkoholmonopolet. Moderaterna anser att de svenska mikrobryggerierna, vinodlarna och andra producenter av alkoholhaltiga drycker ska få motsvarande möjligheter till försäljning vid produktionsstället som finns i övriga EU.

I maj 2018 antog riksdagen ett tillkännagivande om att regeringen ska verka för en ny alkohollagstiftning som innebär att Systembolagets monopol kan värnas samtidigt som det blir möjligt att bedriva gårdsförsäljning i Sverige.

Det finns ingen anledning för regeringen att dra riksdagens tillkännagivande i långbänk. Ett regelverk som möjliggör gårdsförsäljning av alkohol bör istället genomföras snarast.

Lars Hjälmered (M)

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Lotta Olsson (M)

Helena Antoni (M)